

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

MALÍŘSTVÍ PALEOLITU

VY_32_INOVACE_DVK1102

MALÍŘSTVÍ PALEOLITU

- Autor: Mgr. Jan Souček
- Vznik: 09 / 2012
- Téma: Pravěké umění
- Předmět: DVK / 1. ročník
- Anotace: Obrazová prezentace vývoje malířství v období paleolitu

MALÍŘSTVÍ PALEOLITU

- předstupněm umění opracované kameny s náznaky zvířecí postavy, barevné skvrny a umělé jamky vyhloubené v kamenech ve středním paleolitu s nástupem *Homo sapiens*.
- první malířské a sochařské projevy v **mladším paleolitu** (asi 40000 – 10 000 BC zpočátku pouze otisky rukou a čáry ryté na stěnách jeskyní (makaronské kresby).

otisk ruky
jeskynní malba
15,000 -13,000 BC
Dordogne, France

Makaronské kresby jsou nejstarším dokladem malířství na světě.

Pochází z frankokantaberského okruhu (jeskyně **Altamira**, **Pindal**, **Lascaux**, **Les Trois Frères**).

Jedná se o otisky rukou, či obrazy zvířat využívající přirozený **reliéf** povrchu skal.

Makaronské kresby tvoří nejstarší malířské umění, které lze datovat do mladšího **paleolitu**, tedy 50 000 – 30 000 let př. n. l. Následuje období **lineárních kreseb**

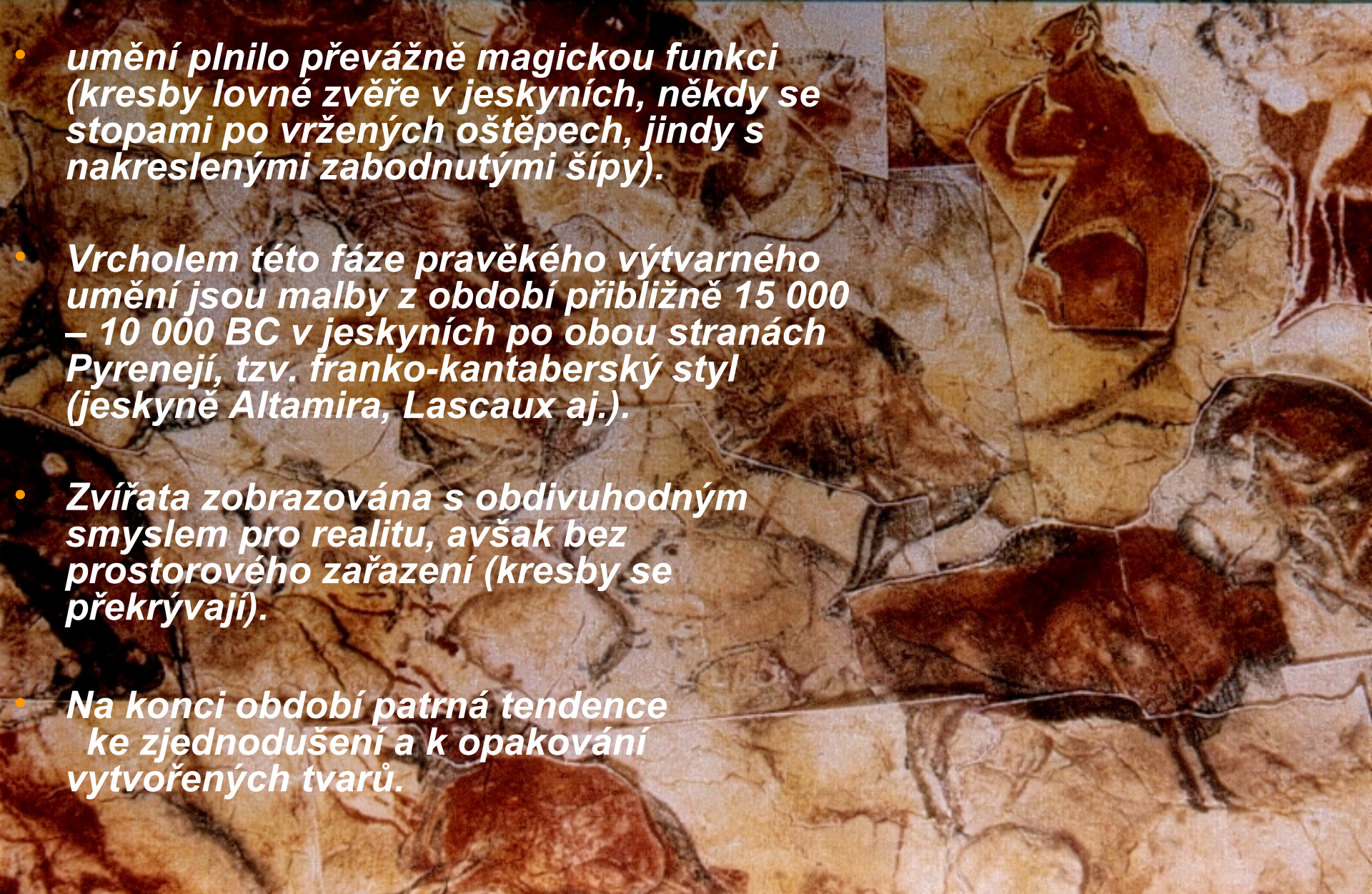
JESKYNNÍ MALBY

- Snad nejznámějšími a nejobdivuhodnějšími uměleckými výtvoři jsou skalní malby v jeskyních franko-kantaberského okruhu - na španělské i francouzské straně Pyrenejí i na mnoha dalších místech jižní Francie. Jejich tvorba byla zřejmě kultovním rituálem, neboť většina těchto obrazů se nachází daleko od denního světa.
- První skalní malby byly objeveny náhodou teprve roku 1879, ale nikdo tehdy nevěřil, že by mohly být staré několik desítek tisíc let. Od té doby bylo objeveno více než padesát jeskyní s malbami a nové se stále nacházejí.
- Hlavním námětem jsou zvířata - koně, jeleni, mamuti, sobi, bizoni, medvědi, nosorožci, kočkovité šelmy, divocí vepři, ale i drobnější zvířata (zajíc, vydra, hyena), ptáci a ryby.
- Jen výjimečně je zpodobňována lidská postava. Nejslavnějšími malbami tohoto druhu jsou kouzelníci v jeskyni Lascaux a Les Trois Freres, lidé oblečení do zvířecích kůží.
- Malby měly bezpochyby magický účel - zajistit dobrý lov. Ve španělské jeskyni Pindal je namalován mamut s vyznačeným srdcem, v němž jsou jamky od oštěpů. V některých jeskyních se zachovaly na zemi před obrazy otisky pat svědčící o obřadních tancích.

PRAVĚKÝ REALISMUS

- *umění plnilo převážně magickou funkci (kresby lovné zvěře v jeskyních, někdy se stopami po vržených oštěpech, jindy s nakreslenými zabodnutými šípy).*
- *Vrcholem této fáze pravěkého výtvarného umění jsou malby z období přibližně 15 000 – 10 000 BC v jeskyních po obou stranách Pyrenejí, tzv. franko-kantaberský styl (jeskyně Altamira, Lascaux aj.).*
- *Zvířata zobrazována s obdivuhodným smyslem pro realitu, avšak bez prostorového zařazení (kresby se překrývají).*
- *Na konci období patrná tendence ke zjednodušení a k opakování vytvořených tvarů.*

JESKYNNÍ MALBY

VÝSKYT

FRANCIE

- Lescaux
- Roufignac
- Perigord
- Les Trois Freres

ŠPANĚLSKO

- Altamira

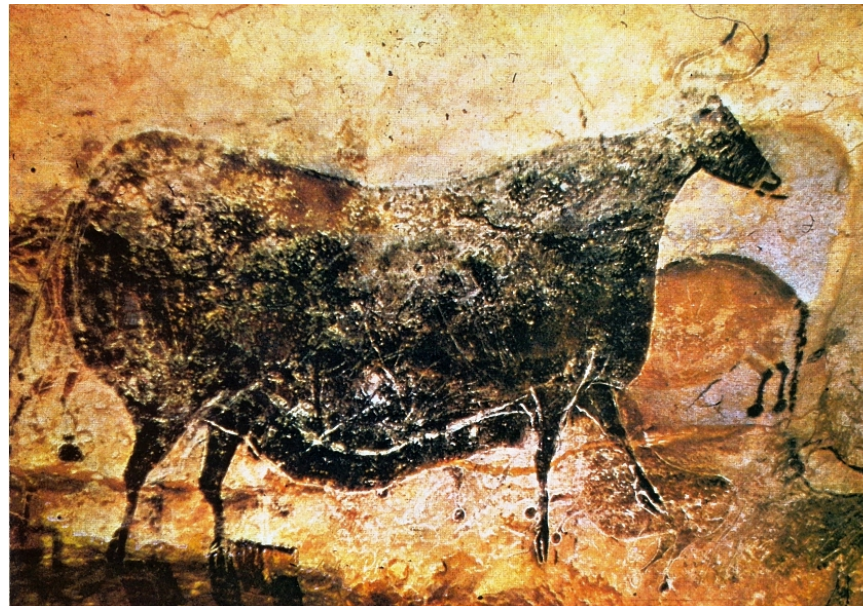
Lascaux [Lasko]

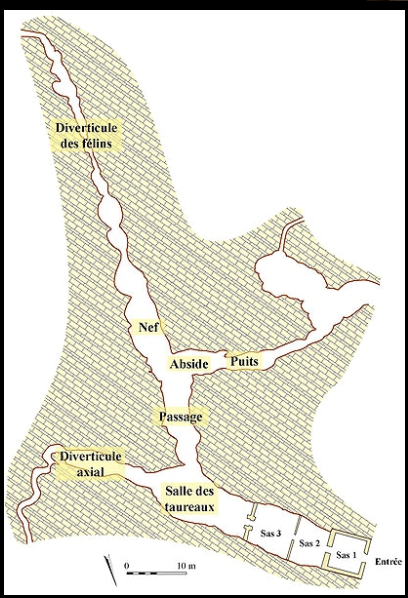
- je jeskynný komplex jižní Francii u obce Montignac u Périgueux v departementu Dordogne v kraji **Aquitaine** proslavený díky jeskynným malbám.

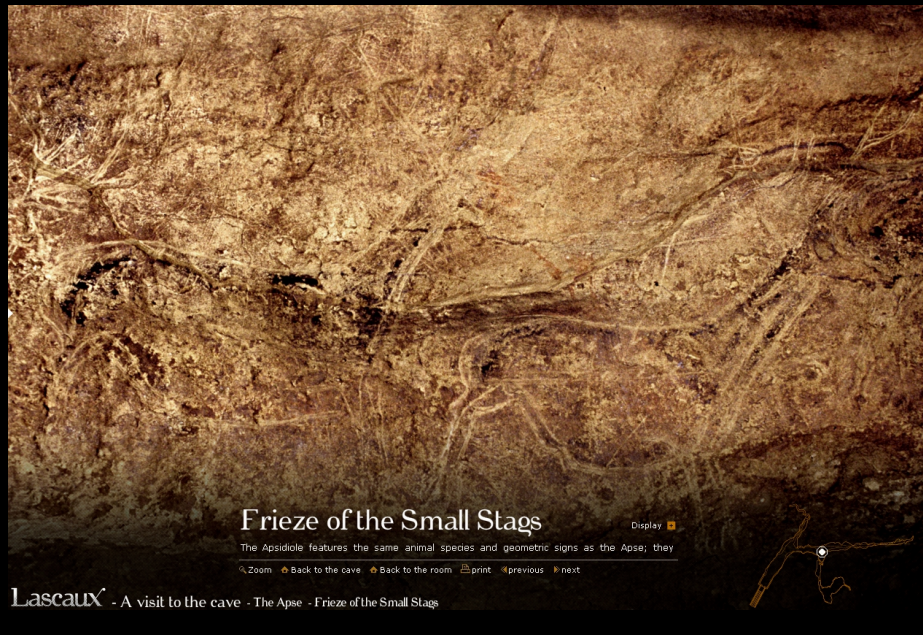
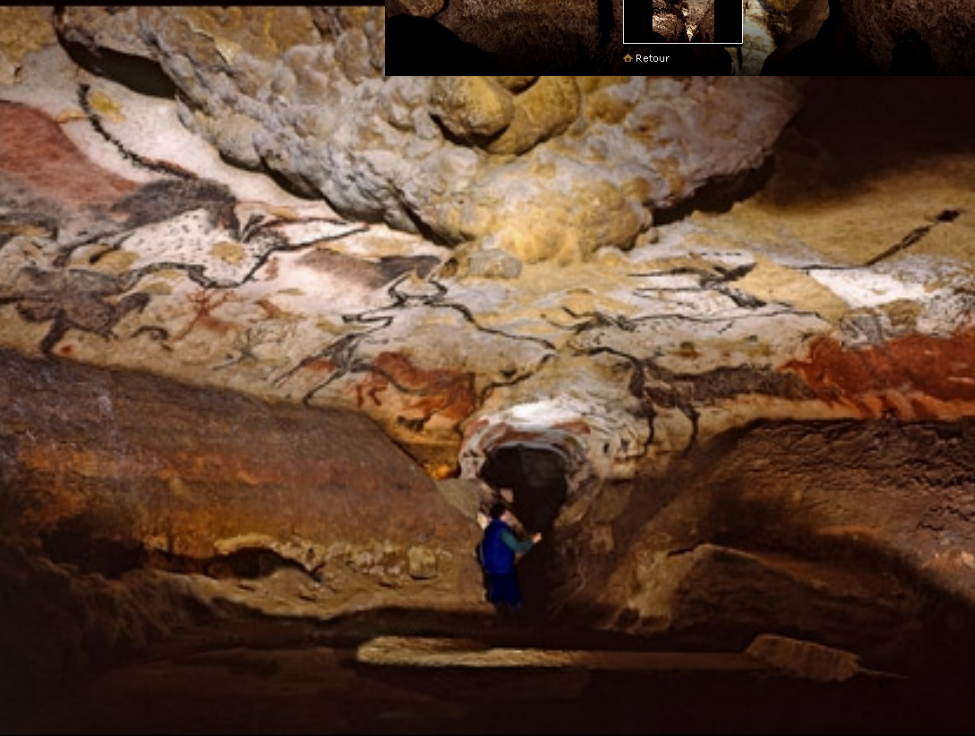
- jeskyně je hluboká 140 m, a byla objevená roku 1940 náhodně čtyřmi dětmi a byla zpřístupněna po válce.
- je vyzdobena mladopaleolitickými malbami z období **magdalénienu** (sál býků, jeleni, divoké kočky...aj.).
- malby z doby mladšího **paleolitu** jsou datované mezi roky 13 000 až 15 000 př.n.l.
- na malbách se nacházejí především realistické obrazy zvířat.
- v roce **1955** oxid uhličitý, vydechovaný návštěvníky začal způsobovat destrukci maleb, proto byla jeskyně v roce 1963 uzavřena pro veřejnost.
- replika jeskyně Lascaux II. byla otevřena v roce 1983.

Retour

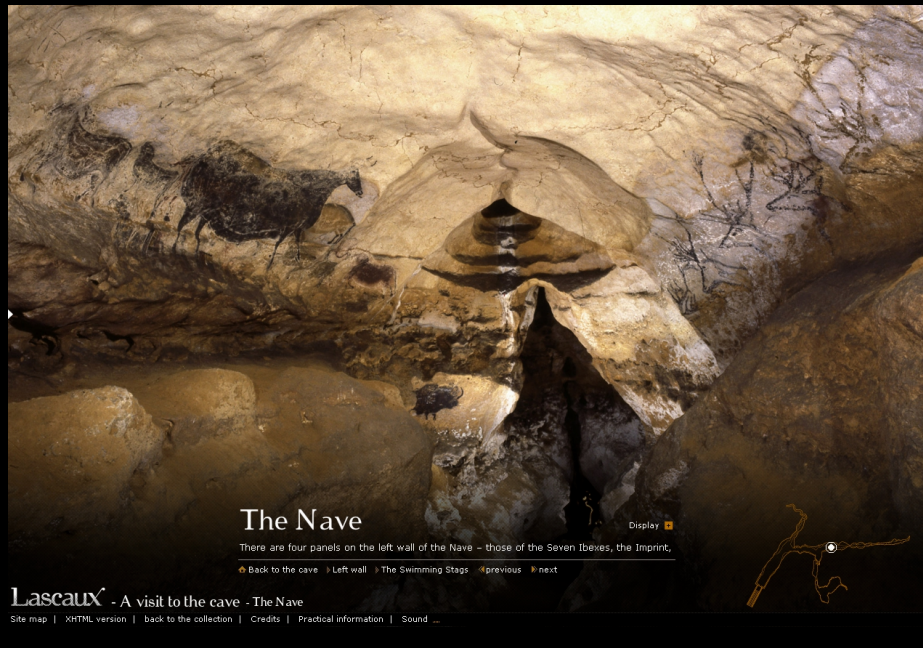
Frieze of the Small Stags

Display

The Apsidole features the same animal species and geometric signs as the Apse; they

Zoom Back to the cave Back to the room print previous next

Lascaux - A visit to the cave - The Apse - Frieze of the Small Stags

The Nave

Display

There are four panels on the left wall of the Nave - those of the Seven Ibexes, the Imprint,

Back to the cave Left wall The Swimming Stags previous next

Lascaux - A visit to the cave - The Nave

Site map XHTML version back to the collection Credits Practical information Sound

Panel of engravings on the right hand wall of the Sanctuary in **Les Trois Freres**

Mamut, Rouffignac

Lion_Chauvet cave_Fra

Šaman
Les Trois
Freres
Dordogne,
France

horse heads in Chauvet Cave_Franc

Altamira

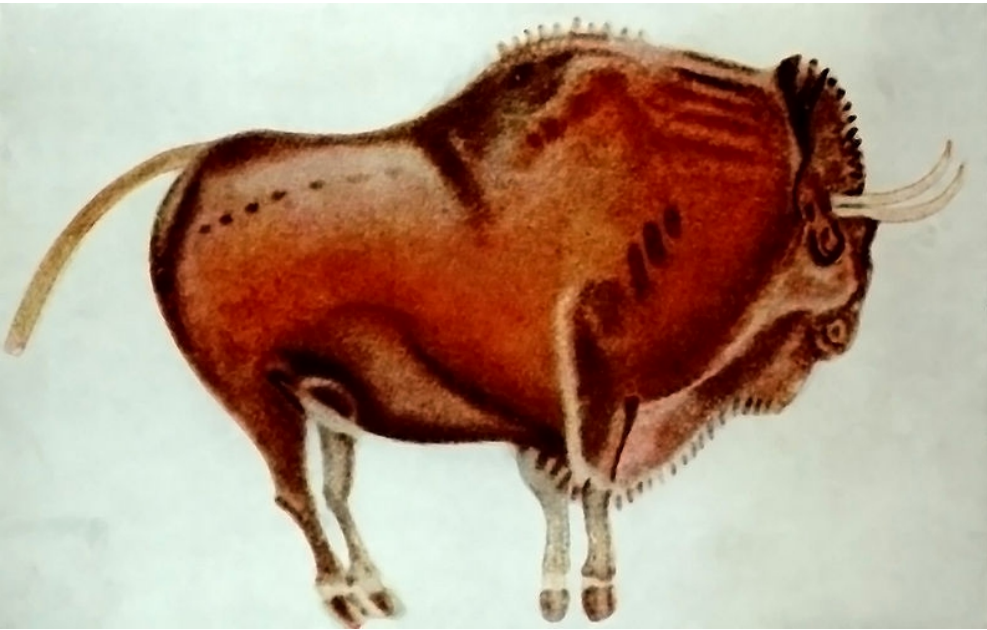
- je jeskyně v Kantábrii na severu Španělska, v Santillaně del Mar poblíž přístavního města Santander, ve které byly nalezeny roku 1886 pravěké nástěnné malby, převážně s motivy zvířat (zcela uznány byly až počátkem 20. století).
- Jejím objevitelem se stal místní lovec, který na nález upozornil majitele pozemku, Dona Sautuolu. Ten zpočátku objevu nevěnoval velkou pozornost, až po několika letech začal místo podrobně zkoumat. Nashromáždil řadu podivuhodných archeologických vykopávek a po nejdříve nepřijmutém obeznámení odborníkům pokračoval ve výzkumech, přičemž jeho pětiletá dcera Marie našla šťastnou náhodou v postranní chodbě rozsáhlé nástěnné malby, později datované na mladší paleolit (magdalénská kultura).
- Tento unikátní nález se svou celistvostí a rozsáhlostí stal prvním z významných dokladů o tehdejší vyspělosti výtvarného umění a zároveň podal další svědectví o životě paleolitických lidí. Jeskyně jsou nyní zapsány v Seznamu světového dědictví UNESCO.

Cave painting of a bison, Altamira, Spain.

Zdroje:

PIOJAN, José. *Dějiny umění 1*, 1. vyd. Praha: Odeon, 1977. ISBN: 80-7176-765-4

kol. *Ilustrované dějiny světa - Úsvit civilizací*, 2. vyd. Bratislava: Gemini, 1993. ISBN: 80-7161-016-X

PhDr. BALEKA, Jan. *Výtvarné umění – Multimediální encyklopedie*, 1. vyd. LEDA, 1998

Internetové zdroje:

<http://cs.wikipedia.org>

<http://commons.wikimedia.org/>

<http://galaktis.cz/clanek/umeni-praveku/>

<http://www.donsmaps.com/indexpaintings.html>

<http://www.archeolog.cz/casova-osa/>

<http://www.archeolog.cz/encyklopedie/>

<http://www.anthropark.wz.cz/pavlov.htm>

<http://www.mamutov.eu/index.php?page=predmostim-az-do-praveku>

<http://www.anthropark.wz.cz/holoce12.jpg>